

Проф. др Александар Љ. Ђирић

МЕЂУНАРОДНО ТРГОВИНСКО ПРАВО
ПОСЕБНИ ДЕО

Ниш 2018.

Владану, Стефану и Душану

Проф. др Александар Љ. Ћирић,
Редовни професор Правног факултета у Нишу

МЕЂУНАРОДНО ТРГОВИНСКО ПРАВО - ПОСЕБНИ ДЕО

Издавач
Правни факултет Универзитета у Нишу,
Центар за публикације

За издавача
Проф. др Саша Кнежевић

Рецензенти
Академик, проф. др Мирко Васиљевић
Проф. др Виктор Каменков

Технички уредник
Ненад Милошевић

Лектура
Данијела Врачар Вујошевић

Штампа
Медивест, Ниш

Тираж
200

ISBN 978-86-7148-244-8

Уџбеник „Међународно трговинско право - Посебни део“, аутора проф. др Александра Ћирића, је Одлуком бр. 01-2548/13 Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Нишу на седници од 16. 11. 2017. године, уврштен у обавезну литературу за предмет Међународно трговинско право.

БЕЛЕШКА АУТОРА

Предмет уџбеника Међународно трговинско право, Посебни део, чини сложена материја правне регулативе међународног трговачког промета робе, услуга, знања и капитала. Презентација спроведених истраживања конципирана је на начин који респектује потребе дидактичко-педагошких захтева у циљу образовања студената, као и потребе удовољавања сазнајним и научним знатижељама стручњака који се баве теоријом и праксом међународних трговачких послова.

Будући да је Међународно трговинско право саставни део наставних планова и програма на многим високошколским институцијама, презентовани рад представља посебни део тог предмета. Између општег и посебног дела, као статике и динамике Међународног трговинског права, постоји међусобна повезаност, која их спаја у једну јединствену, логички и предметно, повезану сложеноу целину.

Скуп правних правила, која чине предмет посебног дела Међународног трговинског права, допушта да се она могу изучавати и самостално, без предмета његовог општег дела. Дакле, овај уџбеник је погодан, како за самостално изучавање изложене материје, тако и као наставак изучавања општег дела Међународног трговинског права, који је од истог аутора изложен у његовом уџбенику Међународно трговинско право, Општи део, Издавачки центар за публикације Правног факултета Универзитета у Нишу, Ниш, Прво издање 2010, стр. 572, и Друго издање 2012. година, стр. 257.

Презентирана материја у овом уџбенику методолошки је конципирана тако да је, поред удовољавања потребама студената основних академских студија, она компатибилна са планом и програмом и других нивоа студија на високошколским установама (мастер и докторске), што је чини погодном за примену и у њиховој реализацији.

Изложена материја је садржински и методолошки структурирана на начин који респектује стандарде о ограничењу обима обавезног испитног штива. То омогућава да се уџбеничка грађа, зависно од програмских захтева на

различитим нивоима студија, по обиму и садржини, на флексибилан начин понуди студентима у циљу усвајања потребних знања и припрему испита.

Изузетну захвалност на оценама о високом квалитету Уџбеника изражавам поштованим рецензентима, академику проф. др Мирку Васиљевићу, председнику Удружења правника у привреди Републике Србије и председнику Сталне арбитраже при Привредној комори Србије у Београду, као и проф. др Виктору Каменкову, председнику Удружења правника Републике Белорусије.

На помоћи при изради уџбеника захваљујем проф. др Предрагу Цветковићу и асистенту Урошу Здравковићу.

Са посебним пијететом, неизмерно сам захвалан својим, сада покојним, великим учитељима права, ментору проф. др Радомиру Ђуровићу, проф. др Ивици Јанковцу и академику, проф. др Игору Гавриловичу Побирченко (Украјина).

Ниш, јануар 2018. године

АУТОР

САДРЖАЈ

БЕЛЕШКА АУТОРА	5
----------------------	---

ГЛАВА I

ОПШТА ПИТАЊА МЕЂУНАРОДНОГ ТРГОВАЧКОГ УГОВОРНОГ ПРАВА

1. Појам и предмет међународног трговачког права	7
2. Појам и особине међународног трговачког посла	8
2.1. Трговачки карактер посла и својство трговца	8
2.2. Међународни карактер трговачког посла	9
2.3. Фазе у реализацији међународног трговачког посла.....	11
2.4. Либерализација обављања међународних трговачких послова.....	12
3. Систематизација излагања о међународним трговачким пословима.....	14

ГЛАВА II

ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА У МЕЂУНАРОДНОМ ТРГОВАЧКОМ ПРОМЕТУ

1. Увод	17
---------------	----

ОДСЕК I

ПРЕГОВОРИ ЗА ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА	17
--------------------------------------	----

1. Појам и карактеристике преговора.....	17
2. Правно дејство преговора	18
3. Писмо о намерама (Letter of Intent, Letter of Understanding) као акт о постигнутој сагласности у преговорима	19
4. Преговори и предуговорна одговорност (лат. culpa in contrahendo).....	20
4.1. Опште напомене.....	20
4.2. Значај преговора за предуговорну одговорност у упоредном праву	20
4.2.1. Континентални правни системи и право Србије.....	21
4.2.2. Решења у правним системима common law-a	23
4.2.3. Предуговорна одговорност у општим изворима међународног трговачког уговорног права	24
5. Утицај преговора на уговорну одговорност у међународном трговачком промету	26
5.1. Опште напомене.....	26
5.2. Клаузуле неодговорности (егзонерације)	27
5.2.1. Појам и врсте клаузула егзонерације	28
5.3. Клаузуле егзонерације у изворима Међународног трговачког уговорног права	32
6. Merger клаузуле и њихов утицај на разграничење предуговорне од уговорне фазе	34

ОДСЕК II

ПОНУДА И ПРИХВАТ ПОНУДЕ ЗА ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА У МЕЂУНАРОДНОМ ПРОМЕТУ	35
--	----

ОДЕЉАК I

ПОНУДА ЗА ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА.....	35
1. Појам и врсте.....	35
2. Карактеристике понуде.....	37
3. Опозив понуде	41
3.1. Опозив понуде у општим изворима међународног трговачког уговорног права	42

ОДЕЉАК II

ПРИХВАТ ПОНУДЕ	44
1. Комплементарност садржине прихвата са понудом.....	44
2. Битка формулара (e. battle of forms)	48
3. Намера понуђеног да закључи уговор.....	50
4. Благовременост прихвата	51
5. Моменат закључења уговора	54
6. Закључење уговора коришћењем електронских средстава везе	56

ОДСЕК III

ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА МЕЂУНАРОДНОГ ТРГОВАЧКОГ ПРОМЕТА

УЗ УЧЕШЋЕ ТРЕЋИХ ЛИЦА	59
1. Опште напомене.....	59

ОДЕЉАК I

УГОВОР О МЕЂУНАРОДНОМ ТРГОВАЧКОМ ПОСРЕДОВАЊУ	61
1. Појам, опште карактеристике и економски значај	61
2. Врсте међународних трговачких посредника	63
3. Закључење уговора о међународном трговачком посредовању.....	64
4. Обавезе и права међународног трговачког посредника	64

ОДЕЉАК II

УГОВОР О МЕЂУНАРОДНОМ ТРГОВАЧКОМ ЗАСТУПАЊУ	66
1. Појам заступања	66
3. Трговачки заступници и други учесници у послу међународног заступања	71
4. Врсте трговачког заступништва	73
5. Закључење уговора о међународном трговачком заступању	75
6. Обавезе и права уговорних страна	75
7. Престанак уговорног односа	78

ОДЕЉАК III

УГОВОР О КОМИСИОНУ У МЕЂУНАРОДНОМ ПРОМЕТУ	78
1. Појам.....	78
2. Закључење уговора о комисиону	80
3. Врсте комисионих послова у међународном промету	80
4. Обавезе и права из уговора о комисиону	82
4.1. Обавезе комисионара	82
4.2. Права комисионара	85
5. Односи између комитента и трећег лица.....	86

ГЛАВА III

УГОВОР О МЕЂУНАРОДНОЈ ПРОДАЈИ РОБЕ.....87

ОДСЕК I

ПОЈАМ УГОВОРА, ИЗВОРИ И НАЧЕЛА ПРАВА МЕЂУНАРОДНЕ ПРОДАЈЕ87

1. Опште напомене	87
2. Појам уговора о међународној продаји робе	88
2.1. Теоријски критеријуми дефинисања уговора о међународној продаји робе	88
2.2. Критеријуми конвенцијског дефинисања уговора о међународној продаји робе	89
3. Извори права међународне продаје	91
3.1. Конвенција Уједињених нација о уговорима о међународној продаји робе (Бечка конвенција 1980.)	94
3.1.1. Примена и опште карактеристике Бечке конвенције	95
3.1.2. Бечка конвенција и питање пуноважности уговора	101
3.1.3. Међународни карактер и аутономно тумачење БК	101
3.1.4. БК и обавеза поштовања начела савесности и поштења	104
3.1.5. Општа начела БК и примена правила међународног приватног права	107
3.1.6. Утврђивање намере уговорних страна према БК	107
3.1.7. Значај трговачких обичаја према БК и према другим изворима међународног трговачког уговорног права	108
3.1.7.1. Обичаји у Бечкој конвенцији	109
3.1.7.2. Обичаји у UNIDROIT начелима међународних трговачких уговора (UCP 2010.)	110
3.1.7.3. Обичаји у начелима европског уговорног права (PECL)	110
3.1.7.4. Анализа решења о трговачким обичајима у изворима међународног трговачког уговорног права	111
3.1.8. Одређивање седишта уговорних страна према БК	112
3.1.9. Бечка конвенција и питање форме уговора	112

ОДСЕК II

ПРАВА И ОБАВЕЗЕ УГОВОРНИХ СТРАНА ИЗ УГОВОРА О

МЕЂУНАРОДНОЈ ПРОДАЈИ115

ОДЕЉАК I

ОСНОВНЕ ОБАВЕЗЕ ПРОДАВЦА116

1. Обавеза продавца да испоручи робу.....	116
1.1. Појам испоруке робе (e. delivery of the goods)	116
1.2. Основне фазе у испуњењу обавезе продавца на саобразну испоруку	119
1.2.1. Обавеза продавца на испоруку робе саобразне уговору	119
1.2.1.1. Испорука уговору несаобразне робе	120
1.2.1.2. Објективне мане на роби – роба је неподобна за сврхе за које се уобичајено користи у редовној употреби	122
1.2.1.3. Субјективне мане – роба нема уговорена својства или не одговара назначеној намени	124
1.2.1.4. Несаобразност испоручене робе са узорком или моделом	124

1.2.1.6. Делимична испорука робе, испорука мање или веће количине од уговорене	126
1.2.1.7. Амбалажа робе као елемент њене (не)саобразности.....	127
1.2.1.8. Утврђивање постојања несаобразности прегледом робе и право купца на приговор	129
1.2. Начин испоруке робе	134
1.3. Рок - време испоруке робе	136
1.4. Место испоруке робе	140
1.5. Обавеза предаје робних докумената	143
1.6. Обавеза продавца да испоручи робу без правних мана.....	146
1.7. Обавеза продавца да пренесе право својине на роби.....	148
1.7.1. Упоредно-правни преглед.....	148
1.7.2. Решење Бечке конвенције	150

ОДЕЉАК II

ОСНОВНЕ ОБАВЕЗЕ КУПЦА	152
1) Обавеза купца да прими испоруку	152
2) Обавеза купца да плати цену	152
3) Остале обавезе купца.....	160

ОДСЕК III

ОДГОВОРНОСТ УГОВОРНИХ СТРАНА ЗА ПОВРЕДУ

УГОВОРА О МЕЂУНАРОДНОЈ ПРОДАЈИ	160
1. Опште напомене	160
2. Појам битне повреде уговора у режиму Бечке конвенције.....	161
3. Одговорност продавца и правна средства купца за случај повреде уговора	164
3.1. Право купца да тражи извршење уговора.....	164
3.2. Право купца на смањење цене	166
3.3. Право купца да раскине уговор.....	167
4. Одговорност купца и правна средства продавца за случај повреде уговора	170
4.1. Право продавца да захтева испуњење уговора.....	170
4.2. Права продавца за случај неиспуњења обавезе спецификације робе.....	171
4.3. Право продавца да, због повреде обавеза купца, раскине уговор.....	171

ОДСЕК IV

ЗАЈЕДНИЧКА ПРАВИЛА ЗА ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ ПРОДАВЦА

И КУПЦА ИЗ УГОВОРА О МЕЂУНАРОДНОЈ ПРОДАЈИ	173
ОПШТЕ НАПОМЕНЕ.....	173

ОДЕЉАК I

ПРЕЛАЗ РИЗИКА И ТРОШКОВА КОД УГОВОРА О ПРОДАЈИ	173
1. Опште напомене	173
2. Прелаз ризика и трошкова са продавца на купца у режиму Бечке конвенције.....	174
3. Уређивање питања преласка ризика и трошкова употребом трговачких термина и клаузула	176
3.1. Збирке клаузула INCOTERMS-а	177

3.1.1. Примена Incoterms клаузула у пракси	178
3.1.2. Клаузуле Incoterms 2010.	180
3.1.3. Опште карактеристике појединих клаузула Incoterms 2010.	182
А) Клаузуле Incoterms 2010. за све видове транспорта робе.....	182
Б) Правила за поморски превоз и за превоз пловним путевима	188
3.1.4. Компаративна анализа клаузула Incoterms-а и могућност њихове измене	191

ОДЕЉАК II

ЗАЈЕДНИЧКА ПРАВИЛА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ОДГОВОРНОСТ ПРОДАВЦА И КУПЦА.....	193
1. Суспендовање извршења и раскид уговора због антиципативне повреде (е. anticipatory breach of contract)	193

ОДЕЉАК III

ВРЕМЕ ВАЖЕЊА И РАСКИД УГОВОРА О МЕЂУНАРОДНОЈ ПРОДАЈИ	199
1. Време важења, раскид уговора и престанак обавеза страна	199
2. Раскид уговора са узастопним испорукама услед неиспуњења обавеза уговорних страна.....	199
3. О процедури и дејству раскида уговора о продаји	202
3.1. Раскид уговора у вансудској и судској процедури	202
4. Дејство раскида уговора	206

ОДЕЉАК IV

ПРАВО УГОВОРНИХ СТРАНА НА НАДОКНАДУ ШТЕТЕ	208
1. Карактеристике права на надокнаду штете у режиму БК	208
2. Методе обрачуна надокнаде штете.....	209
2.1. Одређивање висине штете код куповине или продаје ради покрића - надокнада конкретне штете.....	210
2.2. Одређивање висине штете за робу са текућом ценом - надокнада апстрактне штете	211
3. Обавеза предузимања мера неопходних за предупређење могућег увећања штете.....	213

ОДЕЉАК V

ПРАВО УГОВОРНИХ СТРАНА НА КАМАТУ	213
1. О појму и врстама камате	213
2. Право на камату у режиму Бечке конвенције	214
3. Меродавно право за одређивање стопе затезне камате из уговора о међународној продаји и решења у праву Србије.....	216

ОДЕЉАК VI

ОСЛОБОЂЕЊЕ СТРАНА ОД ОДГОВОРНОСТИ ЗА ПОВРЕДУ УГОВОРА О ПРОДАЈИ.....	219
1. Услови ослобођења од одговорности у режиму БК	219
2. Ослобођење од одговорности за повреду уговора од стране трећих лица	222

ОДЕЉАК VII

ЗАСТАРЕЛОСТ ПОТРАЖИВАЊА ИЗ УГОВОРА О МЕЂУНАРОДНОЈ ПРОДАЈИ.....	223
1. Опште напомене	223
2. Конвенција о застарелости потраживања из уговора о међународној продаји робе	223
2.1. Примена Конвенције	224
3. Рокови застарелости	227
3.1. Прекид и застој застарелости	228
3.2. Прекид тока рока застарелости	229
3.3. Застој тока рока застарелости	232

ГЛАВА IV

УГОВОРИ О МЕЂУНАРОДНОЈ ПРОДАЈИ И ДИСТРИБУЦИЈИ СПЕЦИФИЧНЕ РОБЕ

1. Опште напомене	233
-------------------------	-----

ОДСЕК I

УГОВОРИ О МЕЂУНАРОДНОЈ ПРОДАЈИ БЕРЗАНСКЕ РОБЕ	235
--	------------

ОДСЕК II

УГОВОР О МЕЂУНАРОДНОЈ ПРОДАЈИ ИНВЕСТИЦИОНЕ ОПРЕМЕ	239
--	------------

1. Карактеристике и природа уговора	239
---	-----

ОДСЕК III

УГОВОРИ О МЕЂУНАРОДНОЈ РАЗМЕНИ И ПРОДАЈИ ЕНЕРГИЈЕ.....	242
---	------------

1. Опште напомене	242
2. Појам, предмет и опште карактеристике уговора о међународној продаји електричне енергије.....	242
2.1. Појам, уговорне стране и предмет уговора.....	242
2.2. Карактеристике и врсте уговора.....	244
2.3. Извори права.....	245
2.4. Карактеристике електричне енергије као предмета уговора.....	246
2.5. Специфичности тржишта електричне енергије.....	247
2.6. Битни елементи уговора	248
2.7. Основна права, обавезе и одговорност уговорних страна	248

ГЛАВА V

МЕЂУНАРОДНИ КОНТРАТРГОВИНСКИ УГОВОРИ

1. Појам, термин и особине	250
2. О правним оквирима пребијања дуговања и потраживања по основу реализованог спољнотрговинског промета робе и услуга	253
3. Категорије и врсте контратрговинских послова.....	255
4. Пример предности у примени модела међународних контратрговинских уговора у односу на традиционални уговор о међународној продаји.....	262
4.1. Модел пословања на основу традиционалног уговора о продаји.....	262
4.2. Модел пословања уз примену контратрговинских уговора	263

ГЛАВА VI
МЕЋУНАРОДНА ТРГОВАЧКА ДИСТРИБУЦИЈА

1. Правно-економски значај споразума о дистрибуцији	264
2. Споразуми о међународној дистрибуцији робе и услуга	265
2.1. Појам, врсте и карактеристике споразума	265
2.2. Извори права.....	269
2.3. Уговорне стране и њихова права и обавезе.....	270
2.4. Елементи споразума о међународној искључивој дистрибуцији	272
2.4.1. Одређивање територије	272
2.4.2. Одређивање робе и услуга	273
2.4.3. Цена робе и услуга	274
2.4.4. Право на искључиву продају и куповину.....	274
2.4.5. Одговорност уговорних страна.....	275
2.4.6. Специфичности и правна природа споразума о међународној дистрибуцији	276

ГЛАВА VII
СПОРАЗУМ О МЕЋУНАРОДНОЈ ДИСТРИБУЦИЈИ И
СЕРВИСИРАЊУ МОТОРНИХ ВОЗИЛА

1. Појам и опште карактеристике.....	278
2. Извори права и концепт правне регулативе.....	279
3. Правни положај уговорних страна и њихова права и обавезе	281

ГЛАВА VIII
УГОВОР О ФРАНШИЗИНГУ РОБЕ И УСЛУГА

1. Појам и појава уговора.....	283
2. Извори права.....	284
3. Карактеристике франшизинг посла и уговора о франшизингу.....	286
4. Обавезе и права уговорних страна	288
5. Битни елементи уговора о франшизингу.....	290
6. Врсте уговора о франшизингу.....	291
7. Престанак и последице престанка франшизинг уговора	294

ГЛАВА IX
УГОВОР О УСЛУГАМА ОД ПОСЕБНОГ ЗНАЧАЈА
ЗА ТРГОВАЧКУ ПРОДАЈУ И ДИСТРИБУЦИЈУ РОБЕ

ОДСЕК I

УГОВОР О МЕЋУНАРОДНОЈ КОНТРОЛИ КВАЛИТЕТА

И КВАНТИТЕТА РОБЕ И УСЛУГА.....	295
1. Појам.....	295
2. Значај контроле квалитета и квантитета у међународном трговачком промету.....	296
3. Уговорне стране, закључење и битни елементи уговора о контроли.....	300
4. Врсте уговора о контроли	302
4.1. Уговор о контроли са преузимањем робе и вршењем правних радњи	302
5. Права и обавезе уговорних страна.....	304

6. Сертификат о извршеној контроли	305
7. Одговорност контролне организације за извршену контролу	306

ОДСЕК II

УГОВОР О УСКЛАДИШТЕЊУ РОБЕ У МЕЂУНАРОДНОМ ПРОМЕТУ	307
1. Појам, појава и карактеристике уговора о међународном ускладиштењу	307
2. Извори права.....	308
4. Врсте складишта у међународном промету.....	311
5. Права и обавезе уговорних страна.....	317
6. Одговорност складиштара из уговора о ускладиштењу	321

ОДСЕК III

УГОВОР О МЕЂУНАРОДНОЈ ШПЕДИЦИЈИ	323
1. Карактеристике, појава и значај међународне шпедиције	323
1.1. Врсте међународне шпедиције	325
1.2. Савремена међународна шпедиција и логистички	326
1.3. Извори права.....	328
2. Појам и врсте уговора о међународној шпедицији.....	329
2.1. Појам.....	329
3. Обавезе и права уговорних страна	332
3.1. Обавезе шпедитера	332
3.1.1. Обавеза чувања робе и интереса комитента	333
3.1.2. Предузимање правних радњи.....	333
3.1.3. Посебне обавезе шпедитера	335
3.1.3.1. Обавеза издавања шпедитерске потврде и	335
одговорност шпедитера.....	335
3.2. Права шпедитера.....	338
3.3. Обавезе и права комитента	340
3.3.1. Обавеза предаје ствари и докумената шпедитеру.....	340
4. Одговорност шпедитера из уговора о међународној шпедицији.....	341

ОДСЕК IV

УГОВОР О ТРАНСПОРТНОМ ОСИГУРАЊУ И РЕОСИГУРАЊУ У МЕЂУНАРОДНОМ ТРГОВАЧКОМ ПРОМЕТУ	343
1. Опште напомене о транспортном осигурању робе	343
1.1. Историјски развој транспортног осигурања	343
1.2. Потреба за међународним транспортним осигурањем.....	346
1.3. Интернационализација транспортног осигурања.....	347
2. Појам и врсте транспортног осигурања у међународном промету	348
3. Појам и закључење уговора о међународном транспортном осигурању	349
3.1. Закључење уговора о међународном транспортном осигурању.....	350
3.2. Полиса осигурања	351
4. Ликвидација транспортних штета у међународном осигурању	352

ГЛАВА X

УГОВОРИ О ПРУЖАЊУ СПЕЦИФИЧНИХ ТРГОВАЧКИХ И ФИНАНСИЈСКИХ УСЛУГА У МЕЂУНАРОДНОМ ТРГОВАЧКОМ ПРОМЕТУ

ОДСЕК I

ТУРИСТИЧКИ ПОСЛОВИ СА ИНОСТРАНСТВОМ	355
--	------------

ОДЕЉАК I

ТУРИЗАМ И УГОВОРИ О ПРУЖАЊУ ТУРИСТИЧКИХ УСЛУГА	355
---	------------

1. Опште напомене	355
2. Извори права међународног туристичког промета	357
3. Субјекти и предмет туристичких услуга	359
3.1. Опште карактеристике	359

ОДЕЉАК II

ПОЈАМ И ВРСТЕ УГОВОРА О ПРУЖАЊУ ТУРИСТИЧКИХ УСЛУГА	361
---	------------

1. Опште напомене	361
2. Уговори између туристичких организација и непосредних	362
2.1. Уговори о превозу	362
2.2. Уговор о закупу транспортног средства (time charter)	363
2.3. Уговори о пружању угоститељских услуга	363
2.3.1. Агенцијски уговори о смештају гостију и пратећим акцесорним услугама	363
2.3.1.1. Појам и врсте уговора	363
2.3.2. Уговор о алотману	367
2.3.2.1. Појам и назив уговора	367
2.3.1.2. Права и обавезе уговорних страна	367
2.3.1.3. Право путничке агенције да одустане од уговора	371
2.3.3. Уговор о закупу целог објекта	372
2.3.4. Друге врсте уговора туристичких организација са пружиоцима услуга	372
3. Међусобни уговори туристичких организација	373
4. Уговори типични за односе туристичких организација и	374
путника (туриста)	374
4.1. Опште напомене	374
4.2. Уговор о организовању путовања	374
4.2.1. Опште напомене и извори права	374
4.2.2. Појам и закључење уговора	376
4.2.3. Права и обавезе уговорних страна	378
4.2.3.1. Обавезе, права и одговорност организатора путовања	378
4.2.3.2. Обавезе, права и одговорност путника	379
4.2.4. Посебна права и обавезе уговорних страна	380
4.2.4.1. Замена путника другим лицем	380
4.2.4.2. Повећање уговорене цене	380
4.2.4.3. Право путника да одустане од уговора	380
4.2.4.4. Права организатора путовања да одустане од уговора	381
4.2.4.5. Измена програма путовања	381
4.3. Посреднички уговор о путовању	381

4.3.1. Појам, уговорне стране, предмет и назив	381
4.3.2. Правна природа уговора	383
4.3.3. Права и обавезе уговорних страна	384
4.3.3.1. Обавезе посредника	384
4.3.3.2. Обавезе путника	386
4.4. Уговор о временском коришћењу туристичког објекта (Тајм - шеринг – „Time Sharing“)	386

ОДСЕК II

УГОВОР О ГРАЂЕЊУ И УГОВОР О ИНЖИЊЕРИНГУ У МЕЂУНАРОДНОМ ПРОМЕТУ ..391

ОДЕЉАК I

УГОВОР О ГРАЂЕЊУ У МЕЂУНАРОДНОМ ПРОМЕТУ

1. Појам, значај и карактеристике уговора о грађењу у међународном промету	391
2. Међународни извори права за уговор о грађењу	392
3. Закључење и извршење уговора о грађењу	394
3.1. Предуговорна фаза	394
3.1.2. Припремни поступак за закључење уговора о грађењу у међународном промету	395
3.1.3. Непосредна погодба, прикупљање понуда и међународна јавна лицитација	396
3.1.3.1. Непосредна погодба	396
3.1.3.2. Прикупљање понуда (е. Announcement of tender; р. Сбор предложений)	397
3.1.3.3. Међународна лицитација (е. International Competitiv Bidding, International auction; р. Международный торг)	397
3.1.4. Прелиминарна информација и предквалификација	400
3.1.5. Упутство понуђачима	401
3.1.6. Услови уговора	401
3.1.7. Спецификације	402
3.2. Уговорна фаза	402
3.2.1. Поступак закључења уговора	402
3.2.1.1. Понуда	402
3.2.1.2. Елементи закљученог уговора	402
3.2.1.3. Подизвођачки уговор	405
3.2.2. Обавезе уговорних страна	406
3.2.2.1. Обавезе извођача радова	406
3.2.2.1.1. Обавеза детаљног проучавања техничке документације	406
3.2.2.1.3. Обавеза поштовања рокова и предаја изграђеног објекта	408
3.2.2.1.4. Остале обавезе извођача радова	409
3.2.2.2. Обавезе наручиоца посла	410
4. Технички пријем и примопредаја грађевинског објекта	411
5. Пост уговорна фаза	411

ОДЕЉАК II

УГОВОР О ИНЖИЊЕРИНГУ

1. Појам уговора	412
2. Извори права за уговор о инжењерингу	412

3. Обавезе уговорних страна	413
3.1. Обавезе инжењеринг организације	413
3.2. Обавезе инвеститора.....	414

ОДСЕК III

УГОВОР О ФИНАНСИРАЊУ И КРЕДИТИРАЊУ ПОСЛОВА

МЕЋУНАРОДНОГ ТРГОВАЧКОГ ПРОМЕТА	415
--	------------

ОДЕЉАК I

УГОВОР О ЛИЗИНГУ

1. Појава лизинг посла (e. leasing)	415
2. Извори права за уговор о лизингу.....	416
3. Термин и појам уговора о лизингу	417
3.1. Правно-теоријске дефиниције лизинга	418
3.2. Карактеристике нормативних дефиниција уговора о лизингу	418
4. Уговорне стране лизинг посла	419
5. Предмет уговора о лизингу	421
6. Битни и небитни елементи уговора о лизингу	421
7. Права и обавезе субјеката финансијског лизинга	422
7.1. Обавезе, права и одговорност даваоца лизинга	422
7.2. Обавезе, права и одговорност примаоца лизинга	424
7.3. Права, обавезе и одговорности испоручиоца предмета лизинга	426
8. Престанак уговора	426
9. Уговор о лизингу у пракси.....	428
10. Разграничење уговора о лизингу од сродних послова	429

ОДЕЉАК II

УГОВОР О МЕЋУНАРОДНОМ ФАКТОРИНГУ

1. Порекло и назив факторинг посла	430
2. Појам и предмет уговора о међународном факторингу	431
3. Уговорне стране, трипартитност уговорних односа и друге опште карактеристике	432
4. Извори права о факторингу	434
5. Економска целисходност међународног факторинга	435
5.1. Теоријски критеријуми поделе факторинга	439
а) Отворени и неотворени (скривени, тихи – e. undisclosed, silent) факторинг	439
б) Старински факторинг (e. old line factoring) и факторинг о доспелости (e. maturity factoring)	441
в) Факторинг са услугама и факторинг са услугама и кредитирањем.....	441
г) Прави факторинг и квази факторинг	442
5.2. Позитивно-правни критеријуми поделе факторинга	442
6. Форма и битни елементи	442
7. Обавезе и права фактора	443
8. Престанак уговора о факторингу	445
9. Разграничење факторинга од сродних послова	445

ОДЕЉАК III

УГОВОР О ФОРФЕТИНГУ У МЕЃУНАРОДНОМ ТРГОВАЧКОМ ПРОМЕТУ	446
1. Појам, порекло, извори права и значај уговора	446
2. Учесници у послу форфетинга	448
3. Форма и предмет уговора.....	448
4. Правна природа уговора о форфетингу.....	450
5. Правни однос између форфетера и дужника из основног уговора	451
6. Права и обавезе уговорних страна.....	452
7. Врсте уговора о форфетингу	453

ОДСЕК IV

УГОВОРИ О КРЕДИТНИМ ПОСЛОВИМА СА ИНОСТРАНСТВОМ	454
1. Појам и врсте уговора о кредиту у међународном промету	454
а) Уговор о кредитној линији.....	455
б) Ревољвинг кредит	455
в) Есконт	456
г) Ломбард (ломбардни кредит)	457
д) Кредит по текућем рачуну.....	458
ђ) Акцептни кредит.....	458
е) Авални кредит	459
ж) Рамбурсни кредит.....	459
з) Инвестициони кредит.....	461

ГЛАВА XI

ПОСЛОВИ МЕЃУНАРОДНОГ ПЛАТНОГ ПРОМЕТА

1. Опште напомене.....	463
2. Појам и врсте међународних плаћања.....	466
3. Инструменти међународног платног промета.....	470
3.1. Појам и врсте.....	470
3.1.1. Међународна банкарска дознака (e. Bank transfer, bank remittance).....	471
3.1.2. Међународни документарни акредитив.....	473
3.1.2.1. Појам и назив.....	473
3.1.2.2. Извори права	474
3.1.2.3. Улога документарног акредитива у међународним плаћањима.....	476
3.1.2.4. Субјекти међународног документарног акредитива	477
3.1.2.5. Правни односи између субјеката међународног документарног акредитива	478
3.1.2.6. Начела акредитивног пословања.....	480
3.1.2.7. Подношење докумената ради исплате акредитивне суме.....	481
3.1.2.8. Врсте документарног акредитива	483
3.1.2.8.1. Специфичне врсте документарног акредитива	485
3.1.2.9. Правна природа документарног акредитива.....	488
3.1.3. Међународни документарни инкасо.....	488
3.1.3.1. Појам, карактеристике и функција.....	488

3.1.3.2. Учесници у послу документарног инкаса и њихови међусобни правни односи.....	490
3.1.3.3. Обавезе и права банке	492
3.1.3.4. Реализација међународног документарног инкаса	492
3.1.4. Уговор о escrow рачунима	494
3.1.5. Меница у међународном промету	495
3.1.6. Банкарски чек као средство плаћања у међународном промету	496
3.1.7. Међународно кредитно писмо	497
3.1.8. Електронско плаћање и електронски новац	498
3.1.8.1. Врсте и предуслови електронског плаћања	499

ГЛАВА XII

СРЕДСТВА ОБЕЗБЕЂЕЊА У МЕЂУНАРОДНОМ ТРГОВАЧКОМ ПРОМЕТУ

1. Опште напомене	501
2. Гаранције и акредитиви као средства обезбеђења извршења обавеза у међународном трговачком промету	501
2.1. Врсте гаранција	502
2.1.1. Банкарске гаранције	502
2.1.1.1. Појам и опште карактеристике банкарских гаранција	502
2.1.1.2. Извори права	504
2.1.1.3.1. Однос између повериоца и дужника из основног уговора	506
2.1.1.3.2. Однос између налогодавца и банке	507
2.1.1.3.3. Однос између банке и корисника гаранције	507
2.1.1.3.4. Односи између банака	508
2.1.1.4. Издавање банкарске гаранције.....	508
2.1.1.5. Безусловне и условне гаранције	510
2.1.1.5.2. Условне гаранције	511
2.1.1.6. Непосредне и посредне гаранције	511
2.1.1.7. Лицитациона гаранција.....	512
2.1.1.8. Гаранција за враћање аванса	512
2.1.1.9. Гаранција за добро извршење посла.....	512
2.1.1.10. Гаранције за одржавање (e. Warranty Bond/Guaranty)	512
2.1.1.11. Царинске гаранције (e. customs bonds/guarantees).....	512
2.1.1.12. Контрагаранција (e. counter-garantee)	513
2.1.1.13. Гаранције на плаћање и гаранције за чинидбу.....	514
2.1.1.14. Значај, карактеристике и правна природа банкарске гаранције	515
2.1.1.14.1. Однос банкарске гаранције са јемством	515
2.1.2. Standby акредитиви.....	516

ГЛАВА XIII

МЕЂУНАРОДНЕ ТРГОВАЧКЕ АРБИТРАЖЕ

1. Појам и значај	518
2.1. Национални правни извори.....	520
2.2. Међународни извори арбитражног права	521
3. Врсте међународних трговачких арбитража.....	522

4. Арбитражни споразум.....	523
5. Арбитрабилност.....	524
6. Основне карактеристике поступка пред арбитражама.....	528
6.1. Избор арбитра.....	529
6.2. Арбитражни поступак.....	529
6.3. Доношење одлуке.....	529
7. Значајни арбитражни центри.....	530
8. Међународни центар за решавање инвестиционих спорова (e. International Center for Settlement of Investment Disputes – ICSID).....	531
ЛИТЕРАТУРА	534
I СПИСАК ЛИТЕРАТУРЕ НА ЋИРИЛИЧНОМ ИЗДАЊУ	534
II СПИСАК ЛИТЕРАТУРЕ НА ЛАТИНИЧНОМ ИЗДАЊУ.....	542
ИЗВОДИ ИЗ РЕЦЕНЗИЈА РЕЦЕНЗЕНАТА	551
БИОГРАФИЈА АУТОРА.....	553

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд

347.7(075.8)

ЋИРИЋ, Александар Љ., 1952-

Међународно трговинско право : посебни део / Александар Љ. Ћирић. - Ниш : Правни факултет Универзитета, Центар за публикације, 2018 (Ниш : Медивест). - 568 стр. : ауторова слика ; 24 cm

Тираж 200. - Биографија аутора: стр. 553-554. - Напомене и библиографске референце уз текст. - Библиографија: 534-550.

ISBN 978-86-7148-244-8

а) Међународно трговинско право
COBISS.SR-ID 259205900